

Wanneer er moeilijkheden waren met vijandig gezinde stamhoofden, ging hij er steeds ongewapend op uit. Zijn eenige wapen was zijn gebed. Maar dit werkte uit, dat het bij de eerste ontmoeting met zijn tegenstanders was, of er reeds iets tusschen hen gebeurd was.

In 1879 moest hij ter wille van zijn gezondheid den Soedan verlaten. Het zou 1884 worden, voordat hij daar weer zou terugkeeren. Deze jaren werden besteed voor een tijdelijke functie in India, een bijzondere missie naar China, waar hij een dreigend conflict met Rusland wist bij te leggen, daarna enkele rustige maanden in Palestina, waar hij zich verdiepte in de gewijde geschiedenis.

Intusschen was in den Soedan een profeet opgestaan, de Mahdi, die duizenden achter zich wist te verzamelen om het werk van de blanke indringers te verwoesten. Als een geesel ging hij over het land en wist in korten tijd den geheelen Soedan in vlam te zetten. Het leger, dat tegen hem optrok werd verslagen; de Engelsche officieren werden vermoord en de Egyptische soldaten liepen naar den Mahdi over. Toen dacht men aan Gordon. Hij werd naar Downing Street geroepen en was dadelijk bereid te gaan. Hij wilde zijn leven geven voor de arme bevolking van den Soedan.

18 Februari 1884 was hij in Khartoem. Hij kwam zonder leger, maar werd toch door de bevolking als redder begroet. Een leger zou hem volgen.

Spoedig begon de macht van den vijand op te dringen. Gedurende 319 dagen werd Khartoem belegerd door de troepen van den Mahdi, en verdedigd door één Engelsman met weinig betrouwbare Egyptische soldaten.

De ellende steeg hoog. Zelfs het noodzakelijkste voedsel ontbrak en velen stierven van honger. En steeds nauwer werd de stad ingesloten. Toch kende Gordon geen vrees. Overdag controleerde hij de verdedigingswerken en bemoedigde de bevolking. In de schemering sliep hij en 's nachts zat hij in den uitkijktoren, alleen met zijn plichten en zijn God. Hij hield de wacht over de slapende stad en bad om de hulp, die nooit is gekomen. Toen de Engelsche troepen in den avond van den 28sten Januari 1885 voor Khartoem verschenen, vonden zij den Mahdi in het bezit van de stad. De hulp was te laat. Door verraad waren de vijanden binnengedrongen en plotseling stond Gordon tegenover een overmacht. Hij had zich niet meer verdedigd tegen de fanatieke derwischen.

De held was gevallen, zooals een heilige valt.

Dr Ir H. G. v. B.

DE KUNST OUD TE WORDEN

DE STICHTER VAN HET AMERIKAANSCH GEZONDHEIDSMINISTERIE, *Stephan Smith*, die bijna 100 jaren oud werd, gaf als de oorzaak van zijn hoogen ouderdom het opvolgen van 10 levensregelen aan, die als volgt luiden:

- I. Eet slechts weinig vleesch.
- II. Drink zooveel melk, als je maag kan verdragen.
- III. Doe na elken maaltijd een „dutje” van ten hoogste 15 minuten.
- IV. Slaap 10 uren.
- V. Slaap met open ramen, als het weer het eenigszins veroorlooft.
- VI. Rook niet.
- VII. Eet geen zoetigheden.
- VIII. Vermijd alcohol en andere opwindende dranken.
- IX. Vlied den lediggang, want gebrek aan arbeid is de eerste stap naar het graf.
- X. Leid zooveel mogelijk een natuurlijke leefwijze.

Dr J. V.

KANTTEKENINGEN OP DINGEN, DIE GEBEUREN

DOOR A. VAN HOOGSTRATEN-SCHOCH

OVERAL WAAR DE TREIN LANGS KWAM in dorpen en steden, luidden de klokken. De menschen hadden het feestgewaad aangetrokken, de gemeenteraadsleden met het hoofd van stad of dorp, in vol ornaat, stonden geschaard langs den weg, waar de trein langs denderde en men zwaaide, men riep, men zong, men liep een eind mee. Als er een stopplaats was, dan stond de burgervader klaar met zijn speech, de kinderen met bloemen, de zangkoren op elkaar gedrongen als kudde schapen en iedereen van al de honderden of duizenden staarde en rekte den hals om de prinses of den kroonprins te zien. In den trein een meisje van even zeventien, verlegen, onthutst, bang, ze stond hand in hand met haar bruidegom, hij sprak haar geen moed in, ook hij had angst voor al die oogen, voor al dat spreken, voor al dat antwoorden. Een paar klamme handen lagen in elkaar, bevroese oogen keken elkaar hulpeloos aan en hoe meer men de hoofdstad naderde, des te meer was er te groeten, te zwaaien, te luisteren, te antwoorden. Niemand had gezegd hoe je doen moest, niemand had gewaarschuwd: aan het eind wacht Boekarest met „der Onkel,” die alleen maar wist, dat het leven plicht was, en van ontspanning en van vreugde niet had gehoord.

Zoo beschrijft Koningin Maria van Roemenië in haar boek „Mijn leven” haar inkomste in haar land.

„Je moet het leeren,” zegt ze, „altijd al die oogen op je gevestigd te zien... o, die oogen, altijd naar je kijkend, dat leek mij in het begin een van de moeilijkste dingen om aan te wennen. Duizenden oogen en onder al die blikken maar zelden een, die je vertroostte; de meeste waren alleen maar nieuwsgierig; het waren geen oogen, die begrijpend keken, omdat je nog zoo jong was, en het best gebeuren kon, dat je een fout maakte, neen, het waren maar oogen, die keken en in zich opnamen tot in de meest kleine onderdeelen...”

„Groeten en buigen — vriendelijk buigen en groeten moet men leeren, men zou denken, dat buigen en groeten gemakkelijk is en dat er niet veel aan te leeren is. Neen, buigen wordt pas geleerd als men zijn volk lief heeft gekregen, als men het kent en weet, dat er contact is, dan is buigen gemakkelijk en de gewoonste zaak van de wereld, maar tot zoolang is buigen en groeten zwaar.”

Het kleine jonge prinsesje komt aan het hof van „der Onkel,” den koning van Roemenië, den strengen oom Carol, die wel in zijn schik is met het buitenlandsche nichtje, maar er niet over droomt wat het wel zou verlangen. Den geheelen dag is de kroonprins in 't touw, hij moet allerlei plichten vervullen en „der Onkel” heeft er vele en die vullen zijn dag, en het kind-vrouwtje is in het groote paleis en zij vindt alles zoo leelijk; ze komt van huis waar men zoo'n goeden smaak heeft en de kamers of liever de zalen in het paleis zijn zoo groot en zoo anders gemeubileerd, er is niets mee te beginnen; je kunt nergens een hoekje maken om te zitten, het is maar beter het niet te probeeren, want het loopt toch op een teleurstelling uit. Je kunt geen vriendinnen hebben, het hebben van vriendinnen geeft „complicaties,” zegt men in het paleis, daarom ga je niet met anderen vriendschappelijk om en het jonge prinsesje is als een rozenstruikje, dat geen water genoeg krijgt; thuis had ze veel vriendinnen, ook zusjes waar je alles samen mee

deed... en hier is niemand, want de kroonprins moet met „der Onkel” mee...

Het prinsesje verveelt zich, het prinsesje heeft heimwee, zoo fluistert men in het paleis en het nieuws bereikt ook de ooren van den koning. Welnu, dan moet er ontvangen worden; laten de dames van de ministers en de hoogwaardigheidsbekleeders op de thee komen, dat is toch afleiding genoeg. Het prinsesje ontvangt dames van allerlei leeftijd, ontvangt ze, heele oude, en minder oude, heele grijze en dames met peper en zoutkleurig haar, maar geen speelgenootje is er onder de vrouwen der magnaten. Het was moeilijk om, als je zoo jong bent, te weten wat je zeggen moet tegen zooveel ouderen; ze had van thuis meegebracht vriendelijke gevoelens tegenover elk mensch, ze kende geen wantrouwen, ze geloofde in menschen. Ze wist niet, dat ze te loopen had op een weg, waar veel doornen groeiden... Ze wist niet, dat ze eenmaal schrijven zou... Slechts door te leven leert men leven; wat geven ons de ervaringen van anderen... we moeten onze eigen veldslagen leveren en onze eigen moeilijkheden oplossen. Wat zijn we toch allen eenzaam! zulke eenzame pelgrims! niet-tegenstaande al de liefde, die we op onzen weg onder vinden,... ik behoor niet tot de menschen, die jammeren, ik ben ten slotte een optimist; welk een harde school hebben sommigen onzer te doorloopen.

Maar langzamerhand begin je alles te begrijpen, en wordt de liefde tot het nieuwe vaderland in het hart geboren en je weet, dat het de moeite waard is om je in te spannen, om je op te offeren, om dingen te doen, die je zoo heel vervelend vindt, omdat je je land lief krijgt. Het leven leert een mensch en het karakter vormt het en je leert ook tot je verdriet, dat er niet alleen goede menschen op de wereld zijn, maar ook leelijke en slechte.

Het prinsesje leerde pas glimlachen, toen ze haar eigen paard kreeg en door de bosschen van Sinaia mocht rijden; toen ze haar eigen regiment leerde kennen van soldaten, die haar met hart en ziel waren toegedaan en ze soms aan het hoofd van het bataljon, het vierde van de Rosiori, uitreed; en ook toen in het kleine huisje in de nabijheid van het paleis van „der Onkel” een prinsje geboren werd, een prinsje, dat de hoop en de glorie van het geheele land was.

De wijze koning, plichtmatig en gestreng, en de intellectueele koningin Carmen Sylva hadden wel eens moeite om het schoondochtertje te begrijpen, dat hun neef uit het verre land had gehaald, maar het schoondochtertje had het ook moeilijk; ze moest leeren, dat kinderen wel door de moeder ter wereld worden gebracht, maar dat ze dan nationaal bezit zijn en dat de regeering beslist en niet de ouders, hoe de kinderen zullen opgevoed worden en wie ze onderwijs zal geven...

Het zijn twee dikke deelen, het boek van koningin Maria van Roemenië over haar leven; het is een stukje gekroond vrouwenleven, waarmee we kennis maken, met al zijn lief en zijn leed, met al zijn complicaties en gevaren. Ze schrijft goed, soms verbazen we ons over haar openhartigheid, over het oordeel, dat ze uitspreekt dan over den een, dan over den ander, maar boeien doet ze ons van het begin tot het eind.

We hebben het misschien nimmer zóó begrepen, dat wiens wieg in een paleis staat, nu niet bepaald het hoogste lot uit de levensloterij getrokken heeft, totdat hij — zooals de koningin Marie het zoo mooi uitlegde — als mensch het groeten en het buigen heeft geleerd; als hij inziet, dat het alles zoo de moeite waard is, omdat hij zijn land heeft lief gekregen en het met recht van hem is geworden...

KONINGIN MARIA VAN ROEMENIË